

Förslag till ändring av förordning (EG) nr 1655/2000 om det finansiella instrumentet för miljön (Life)

Miljödepartementet

2004-01-19

Dokumentbeteckning

KOM (2003) 667

Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1655/2000 om det finansiella instrumentet för miljön (Life)

Sammanfattning

Syftet med Life, det finansiella instrumentet för miljön, är att bidra till genomförandet, och utvecklingen av EU:s miljöpolitik genom medfinansiering av miljöskydds- (särskilt demonstrationsprojekt) och naturvårdsprojekt.

Life är det enda finansiella instrument som enbart är avsett att stödja och utveckla EU:s miljöpolitik. Life kan vara ett instrument att bidra till att genomföra de initiativ på miljöområdet som antagits inom EU; miljödimensionen av hållbarhetsstrategin och sjätte miljöhandlingsprogrammet (6MHP) samt den planerade handlingsplanen för miljöteknik.

Kommissionens förslag innebär huvudsakligen en förlängning av nuvarande Life-förordning, 2000-2004, med två år, från 2005 till 2006. Bakgrunden är att Life då kommer i fas med EU:s nya budgetplan från år 2007. Detta innebär också att Life kan samordnas med kompletterande stödprogram inom EU såsom program för forskning, strukturfonder och landsbygdsutveckling.

Den föreslagna förlängningen innebär också att Life blir mer fokuserat och kopplas till prioriteringarna i sjätte miljöhandlingsprogrammet (6MHP) samt de åtgärder som kommer att föreslås i EU:s planerade handlingsplan för miljöteknik.

Budgeten föreslås till 317,2 miljoner euro med en mindre ökning av insatserna för kompletterande åtgärder såsom uppföljning av projekt och spridning av resultat till 6 %. Som jämförelse kan nämnas att budgeten för

innevarande period av Life, 2000-2004, är 640 miljoner euro med 5 % avsatt för kompletterande åtgärder.

2003/04:FPM51

Sverige är positiv till den föreslagna förlängningen.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Syftet med Life, det finansiella instrumentet för miljön, är att bidra till genomförandet, och utvecklingen av EU:s miljöpolitik genom medfinansiering av demonstrationsprojekt. Enligt artikel 1 i Life-förordningen framgår: "Det allmänna målet med Life ska vara att bidra till genomförandet, revideringen och utvecklingen av gemenskapens politik och av lagstiftningen på miljöområdet, i synnerhet med avseende på integration av miljöhänsyn inom övriga politikområden, och till en hållbar utveckling inom gemenskapen".

Nuvarande förordning (tredje etappen av Life) gäller åren 2000-2004 med en total budget på 640 miljoner Euro, ca 6 miljarder kr. Budgeten fördelas enligt följande: 47 % naturvård, 47 % miljöskydd och 6 % tredje land. Samtliga EU-länder deltar i Life och fr o m 2004 även de tio nya medlemsländerna. En ansökningsomgång äger rum varje år. Ansökningar skickas till ansvariga nationella myndigheter som efter granskning vidarebefordrar dem till EU-kommissionen för utvärdering. Beslut om beviljade projekt baseras på urvalskriterier som finns angivna i förordningen.

LIFE består av tre delområden med olika inriktning: *Naturvård*, *Miljöskydd*, samt *Tredje land* - ryska Östersjökusten och länder som gränsar till Medelhavet (kapacitetsuppbyggnad).

Life-naturvård syftar främst till att bidra till att genomföra EG:s fågeldirektiv (79/409/EEG) och art- och habitatdirektiv (92/43/EEG) vilka utgör grunden för ett europeiskt nätverk av ekologiskt sammanhängande skyddade områden, det s.k. Natura 2000. Naturvårdsdelen av LIFE behandlas i kommissionens Habitatkommitté, där Miljödepartementets enhet för naturresurser och Naturvårdsverkets naturresursavdelning deltar från svensk sida.

Life-miljöskydd syftar till att bidra till utvecklingen av innovativ och integrerad teknik och metoder och att främja utvecklingen av gemenskapens miljöpolitik. (Att ta fram förebilder för hur EU:s lagstiftning kan omsättas/utvecklas i praktiken - put policy into practice). Life är en länk mellan forskning och rena investeringar. Miljöskyddsdelen av LIFE behandlas i kommissionens LIFE-kommitté, där Naturvårdsverkets internationella sekretariatet och NUTEK deltar från svensk sida.

I förordningen nämns fem prioriterade områden för *Life-miljöskydd*:

- Miljöhänsyn vid markanvändning/planering
- Vattenskydd
- Minskad miljöpåverkan från näringslivet
- Avfallshantering
- Minskad miljöpåverkan från produkter under hela livscykeln (IPP)

6MHP nämner också Life angående exempelvis spridning av innovativa projektresultat. Life är också i linje med de svenska miljömålen och bidrar till att dessa nås. Naturvårdsdelen av Life innefattar skydd och bevarande av värdefulla naturmiljöer och hotade arter, inklusive genomförandet av det ekologiska nätverket Natura 2000.

Life är det enda finansiella instrument som enbart är avsett att stödja och utveckla EU:s miljöpolitik. Life kan vara ett instrument att bidra till att genomföra de initiativ på miljöområdet som nyligen antagits inom EU; miljödimensionen av hållbarhetsstrategin och sjätte miljöhandlingsprogrammet (6MHP) samt den planerade handlingsplanen för miljöteknik.

Kommissionens förslag innebär huvudsakligen en förlängning av nuvarande Life-förordning, 2000-2004, med två år, från 2005 till 2006. Bakgrunden är att Life då kommer i fas med EU:s nya budgetplan från år 2007. Detta innebär också att Life kan samordnas med kompletterande stödprogram inom EU såsom program för forskning, strukturfonder och landsbygdsutveckling.

Den föreslagna förlängningen innebär också att Life blir mer fokuserat och kopplas till prioriteringarna i sjätte miljöhandlingsprogrammet (6MHP) samt de åtgärder som kommer att föreslås i EU:s planerade handlingsplan för miljöteknik.

Budgeten föreslås till 317,2 miljoner euro med en mindre ökning av insatserna för kompletterande åtgärder såsom uppföljning av projekt och spridning av resultat till 6 %. Som jämförelse kan nämnas att budgeten för innevarande period av Life, 2000-2004, är 640 miljoner euro med 5 % avsatt för kompletterande åtgärder.

Kommissionen har år 2003 låtit göra en extern halvtidsutvärdering av Life som bland annat visade att programmet bidrar till genomförandet av politiken och att det förvaltas väl. Life-Natur bör fortsätta att spela en viktig roll när det gäller att bidra till genomförandet av åtagandena i konvention om biologisk mångfald om att bevara ekosystem och livsmiljöer och att återställa livskraftiga populationer av arter i deras naturliga miljöer. Den främsta instrumentet på gemenskapsnivå för det är det ekologiska nätverket Natura 2000. Life-Miljö har demonstrerat flera miljövänliga tekniska lösningar inom viktiga områden. Life är ett värdefullt instrument som bör fortsätta och utnyttjas inom ramen för 6MHP, men spridningen av resultaten bör förbättras. Detta har nu tillgodosetts av KOM i förslaget till förlängning av Life genom en ökad satsning på sådana åtgärder.

Nuvarande *riktlinjer/guidelines* som preciserar inriktning och prioriteringar av Life kommer att revideras huvudsakligen i ljuset av 6MHP. Detta görs i samarbete med Life-kommittén och kommissionen har inbjudit till arbetsmöte i Bryssel 6 februari 2004. Detta dokument blir viktigt för vilka projektområden som kommer att beviljas stöd under de föreslagna två årens förlängning av Life. Tydligare prioriteringar ger sökande en bättre vägledning vid utarbetande av ansökningar och tydliggör också Life's bidrag till EU:s miljöpolitik.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Några svenska regler som genomför förordningen finns inte. Enligt regeringsbeslut är Naturvårdsverket, i samråd med NUTEK, ansvarig myndighet för Life i Sverige.

1.3 Budgetära konsekvenser

Föreslagen budget för en förlängning av Life med två år, 2005-2006, är 317,2 miljoner euro och är avsedd för 25 medlemsländer. Som jämförelse kan nämnas att budgeten för innevarande period av Life, 2000-2005, är 640 miljoner euro. Kostnaderna för Life belastar EU:s budget.

EU medfinansierar projekt med mellan 30-70 % av projektkostnaden beroende på projektets karaktär. Stödmottagaren finansierar återstoden med egna medel eller delvis med hjälp av nationella stödprogram. Den egna arbetsinsatsen kan utgöra medfinansiering. Generellt har Sverige varit framgångsrikt i Life och Kommissionen har årligen fördelat 5-10 % av budgeten till svenska projekt. Exempelvis år 2003, beviljade kommissionen Sverige EU-stöd med ca 90 miljoner kr till 11 projekt, nio miljöskyddsprojekt och två naturvårdsprojekt.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Eftersom Sverige ser fördelar med ett fungerande Life är det ett svenskt intresse att uppnå ett tidigt antagande av förordningen om förlängning av Life III, vilket är en nödvändig förutsättning för en ansökningsomgång under 2004.

- KOM:s förslag innebär en förlängning av Life med två år, från 2005-2006. Life kommer då i fas med EU:s nya budgetplan från år 2007. Detta möjliggör också bättre samordning med vissa kompletterande stödprogram inom EU såsom program för forskning, strukturfonder och landsbygdsutveckling. Sverige ser positivt på detta med tanke på möjligheter till effektivitetsvinster och synergieffekter.

- Budgeten föreslås till 317,2 miljoner euro med en mindre ökning av insatserna för kompletterande åtgärder såsom uppföljning av projekt och spridning av resultat till 6 % av detta belopp. Som jämförelse kan nämnas att budgeten för innevarande period av Life, 2000-2005, är 640 miljoner euro med 5 % avsatt till kompletterande åtgärder. Kommissionens förslag innehåller inte någon ändring vad gäller fördelningen mellan Life-Natur, Life-Miljö och Life-tredje land. Sverige kan acceptera det föreslagna budgetbeloppet om det, såsom kommissionen hittills har förklarat, rymms inom det nuvarande finansiella perspektivet.

- Den föreslagna förlängningen innebär också att Life blir mer fokuserat och kopplas till prioriteringarna i sjätte miljöhandlingsprogrammet (6MHP) samt de åtgärder som kommer att föreslås i EU:s planerade handlingsplan för miljöteknik. Life nämns specifikt i båda dessa program vad gäller genomförande av åtgärder. Sverige anser att ökad fokusering på insatsområden inom Life tydligare synliggör resultaten som kan komma till användning inom EU:s miljöpolitik. Ökningen av budgettilldelningen för uppföljning och spridning av resultat välkomnas särskilt, med tanke på att Life är ett demonstrationsprogram där resultaten ska överföras till andra intressenter.

- Kommissionen föreslår att bestämmelsen (artikel 13) om att kommissionen skall biträdas av en kommitté ändras så att i stället för en sk. föreskrivande kommitté, vilket anges i den gällande förordningen (och vilket underkänts av domstolen) den skall biträdas av en förvaltningskommitté (enligt artiklarna 4 och 7 i beslut 1999/468/EG). I domstolens dom den 21 januari 2003 konstaterades att de genomförandebefogenheter kommissionen tilldelats genom Lifeförordningen (1655/2000) utgör förvaltningsåtgärder och att genomförandeåtgärderna således bör antas enligt förvaltningsförfarandet i artikel 4 i kommittologibeslutet (1999/468/EG). Domstolen fann emellertid att gemenskapslagstiftaren hade rätt att avvika från kommittologibeslutet men var då skyldig att motivera detta. Motiveringsskyldigheten iaktogs emellertid inte. Då den generella svenska inställningen till val av kommittéförfarande är att tillämpa förvaltningsförfarandet vid genomförandet av program med betydande budgetkonsekvenser, skulle emellertid Sverige kunna överväga kommissionens förslag om andra medlemsländer antyder beredskap att göra det.

- Kommissionen föreslår (artikel 12) att en utvärderingsrapport skall lämnas senast den 30 september 2006. Sverige kan i princip acceptera förslaget men bör i de kommande förhandlingarna argumentera för att utvärderingsrapporten lämnas i sådan tid att den kan underlätta ställningstagandena vid en förlängning av Life bortom 2006.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Vid en diskussion vid rådsmötet den 22 december 2003 uttryckte samtliga medlemsländer som uttalade sig ett starkt stöd för att förlänga förordningen. Vissa länder uttryckte dock oro för att förordningens finansiella medel i praktiken kommer att minska mot bakgrund av att antalet medlemsländer kommer att öka.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Kommissionen har presenterat sitt förslag. Europaparlamentet har inte inlett sin första läsning.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget är inte föremål för remissförfarande. Naturvårdsverket och NUTEK förordar en förlängning av Life III enligt kommissionens förslag.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ärendet har behandlas i rådsarbetsgruppen den 20 november och den 5 december samt varit föremål för en diskussion vid rådsmötet den 22 december 2003. Beslut om antagande alternativt gemensam ståndpunkt planeras till rådsmötet i mars 2004. En skyndsam hantering är angelägen för att möjliggöra en ansökningsomgång under 2004.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

2003/04:FPM51

Artikel 175.1. Beslut i enlighet med artikel 251, vilket innebär medbeslutande med Europaparlamentet. Beslut i rådet tas med kvalificerad majoritet.

3.3 Fackuttryck/termer

Habitat: Livsmiljö